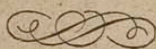

COLOQUI NOU

DE LO QUE TOTS SOM FABRICANTS, Y EL GRASIOS CHISTE dels estudiants y la bodegonera.

Caballers, guárdelos Deu,
si vòlen pòden callar,
que yo no gaste preambuls,
ni els ho tinc que demanar
per favor ni per empeno;
yo no soc de eixos que ya
«en llisènsia de vostés»
yo soc molt al natural,
el pan pan, y el vino vino,
com se diu en castellá,
perque pera qué aprofita
cumpliments y besamans,
y á los pies de V., señora,
siempre estoy á su mandar,

¿y las nenas están buenas?
¿se han quedado con mamá?
y atres mil embusteries
que tot es finchit y fals,
y saben quí son las nenas,
unes chiques de vint años,
y la mamá una estaca
mes bella que l'hospital;
pero en los del grande tono
tot se diu molt elegant;
á tot li han mudat el nòm;
així es que á cada pas
tróba hu Conches, Amparos,
Angusties, Cármens, Pilars

R² 12105

y nòms que en lo Calandari
 vostés no els encontrarán:
 per dir adios, agur,
 y molt de fer en les mans,
 y molt de portar ulleres
 veense mes que els gats,
 y molt cosets en los hòmens,
 y en les dònesh molt de chal
 y papalines en randa
 y sons ridiculs penchant,
 y atres ridicules mòdes
 que si anarem á escarbar
 s'habiem de quedar lelos;
 mes yo de aixó no fas cas,
 pues men ric dels lechuguinos
 filarmònics y elegants,
 que van per ahí en dichú
 sempre en tara-la-ra-lá
 parlant italiá y francés,
 ignorant el castellá;
 pero anem al nòstre cuento
 y deixém asó á un costat,
 perque pera divertirnos
 com nos habem proposat
 res de asó nesesitem;
 ¿pero de qué ham de parlar
 que siga còsa de risa
 y á ningú li fasa mal?
 parlarém: chito, señores,
 que ya ma vengut al cap,
 dic yo y es còsa gustosa,
 y si nos vostés veurán,
 vach á parlar de una còsa
 què en tots els puestos ni ha
 y que val tant com el òr
 les perles y diamans,
 y no ya lladres de asó
 á pesar de que tant val;
 de asó tots tenim cullita,
 y ningú la guarda en clau,
 y uns no la vòlen en casa
 y atres la van buscant;

está segura en tots els puestos
 sense guardies y soldats;
 fuchen de ella els arrieros
 si la encuentren en lo camp:
 de esta còsa tan presiosa
 tot lo mon es fabricant;
 sens pagar aprenentache
 ti tindres que examinar;
 diariament se consumix,
 diariament se sembra y naix,
 y diariament se cull,
 vechen si es cullita gran.
 No paga cap de aduana,
 ni en ninguna llòncha está,
 ni en los aransels se encontra
 ni tarifa li han posat,
 ni paga contribusió
 dèlme, pecho ó còsa tal,
 hasta per los dependents
 de la empresa es respetat,
 y no li claven la ahulla
 cuant pasa per lo portal;
 chénero es sempre de mòda,
 chénero privilechat,
 chénero que ans que ull
 el sent tot hòme en lo nas;
 ¿no saben encara qu'es?
 pues per descubèrta vá,
 vach á parlar de la mèrda,
 ¿lo vòlen vostés mes clar?
 pues si á vostés no els agrada
 no vachen chirant el cap;
 es la còsa de mes risa;
 en oir un pet tronar
 ¿ya ningú que es resistixca?
 no, perque es molt natural,
 pues la sustansia es la mèrda,
 que encara que sòna mal
 es còsa de molt profit;
 pues si anem á escuadrinar,
 si no fora per la mèrda
 de qué habiem de menchar:

el mon es una cadena
 en que tot está agarrat;
 ¿pera qué treballem tots?
 clar es que pera menchar,
 menchar pera no morir-se,
 dormir pera descansar,
 y aixina susoix tot,
 pues tot está encadenat;
 lo que mencharem air
 hui es presis huam de cagar,
 hu'agarren els llauradors
 y va de seguida al camp,
 y al cap de dos ó tres mesos
 la tal mèrda s'ha tornat
 lletugues, fabes, tomates,
 y so tornem á menchar,
 y ho caguem atra vegada,
 y atra vegada torna al camp,
 y atra vegada so menchem
 y aixina seguix rodant
 esta bola qu'es diu mon:
 á mes de la utilitat
 que resulta de la mèrda
 que vostés vehuen ven clar,
 perque no ya ningun ducte
 es tan útil el cagar,
 que pòbre del que no caga
 que ya está ben arreglat,
 tot son porgues, lavatives,
 y vinga de exirringar,
 cales y mil medisines,
 el pera qué está ben clar,
 no es presis anar á escòla
 sino ohuir este refrá:
 tot lo que se mencha es caga,
 y tot lo que entra per dalt
 per retaguardia ha de eixir,
 y no ya aguarda á demá;
 pñes en tocant á la pòrta
 l'ha de obrir de par en par,
 si no ya tens un bon rato:
 á cuáns de así haurá pasat,

apretanlos l'enemic
 y nò tindre puesto á má
 y anar corrent á buscarlo
 fent chepes y acaminant,
 apretanse la má al ventre,
 desabrochanse els tirans,
 fent fòrsa, arrugant les selles,
 les del ull occidental,
 hasta trobar un comú
 ó un carreró escusat,
 que entonses no ya reparo
 ni se mira si parlarán:
 la cagadora mes bruta,
 en un cas així apretat,
 li pareix á ú un palasio,
 y sense pèdre un instant,
 tirant saragüells en tèrra
 y posanse popa en alt,
 fa una descarga serrada,
 així á mòdo de tronada,
 que casi totes les vòltes
 ix la camisa esguitada;
 si es càrrega de fesòls
 fa així un fòc granechat
 á manera de una traca
 que á ú mateix riure fa:
 ¿quin gust se tròba en lo mon
 que á este se puga igualar?
 ningú, perque no ni há.
 Despues de esta gran tormenta
 ó traseral tempestat,
 se queda ú tan content,
 satisfet y descansat,
 que no es pòt dir en paraules
 ni á res se pot comparar;
 per aixó dia aquell novio
 á la novia festechant,
 ponderanli el seu amor:
 mes te vull que á un bon cagar;
 y en veritat qu'es pòt dir
 que asó se puga comparar,
 perque á ú que va de presa

en grans ganes de cagar,
 vechen si escolta raons
 ni si el detindrán un pas,
 encara que li ofiriren
 lo millor que en el mon ya,
 lo que entonses busca es
 ahon podrá descarregar
 el cacao que dú darrere,
 pues en tal nesesitat
 que no té aguarda ni espera
 ni torne vosté demá,
 perque la siñora merda
 se fa molt de respetar,
 y els fa rendir vasallache
 desde el mes chic al mes gran
 y desde el mes pòbre al mes ric;
 y sinos un cheneral
 ple de dignitats y honors,
 en apretanli el cagar
 sa de desinir la espasa
 y te que capitular
 entre cul y cagadora:
 també el chuche presisat
 es veu casi tots el dies
 á tindre que negosiar
 en este asunte de la mèrda:
 igualment el negosiant,
 pues cuant el señor traser
 dona avis, te que pagar
 aquella lletra á la vista,
 y no la pòt protestar,
 ni aguardar qu'el sòl se pònga,
 sino al instant pagar:
 así no ya privilechi,
 ni ningú está esepuat;
 hasta les señores dònesh
 que están lliures de portal,
 no están lliures de este articul
 y per ell han de pasar.
 Cuant vech una dòna guapa
 no mes vach considerant,
 eixa dòna també caga

y tinc aixina un gran pesar,
 per qué... pero no, señor,
 per mes que vullguen parlar,
 tots els que menchen tots caguen:
 sòl haber diversitat
 en la manera y color,
 pero al cap tot es cagar:
 els uns caguen així negre,
 molt dur y retestinat,
 estos sòlen ser el rics,
 perque tot el seu menchar
 es de grasa y sustancia
 y ví del camp de Alacant;
 atres caguen correntó
 y de un negre així mes clar,
 estos son els belluters,
 els sabaters y mañans,
 en fí, la chent chornalera,
 perque estos menchen alls,
 fabes, sebes y abadecho
 y ví de fòra el portal:
 també els soldats caguen negre,
 pero molt desllabasat:
 les dònesh caguen groguet
 y aixina entre dur y blá,
 com una mèl de romero
 de un olor molt fragant:
 els llauradors caguet vèrt,
 coent y molt condenat,
 y fan unes ponderades
 que no les podrás tapar
 en el vuelo de una capa:
 els chics caguen blanquinós,
 així com un mercolat,
 molt claret y molt bonico
 y diferent material,
 á no ser per la Asensió,
 que entonses caguen morat,
 plé de piñòls de sirera
 ó grans de raim umflat:
 pues si són chics de mamella
 y está la mare preñada

y se sòl tirar la llet,
se van escagarrusant
així á mòdo de all-y-oli
que no sa pogut lligar;
pero totes estes monades
se achunten en lo fosal
del vall ó la sequia mare.
Allí totes son iguals,
siga blanca, negra ó gròga;
allí no coneixerás
cada mèrda de quí es,
perque una vòlta cagada
la mare que la parí
coneixerla no podrà;
y en fi, siga com se vullga
asó per tots ha de pasar,
perque no pòt viure bé
tot aquell que caga mal;
y si no diguen vostés
cuant ya en casa algun malalt,
qué es la primer dilichènsia
cuan entra el dotor qué fá?
informarse de la mèrda,
y en ella veu per lo clar
en l'estat que está el pasient
de la sehua enfermetat;
y si acas no caga bé
tot se li envá en resetar
mil porgues y lavatives
á fi de ferlo cagar;
y si es dotoret de mòda
li emboca un mosiur le rua,
que es la esènsia de la esènsia,
perque cuansevòl cristiá
eu este llibret damunt,
no nesesita donar
dinés á ningun dotor,
pues en ell encontrará,
no mes que sapia llechir,
remey pera tots els mals,
¿y quin remey pensen que es?
ferlos cagar ó llansar;

perque anant el còs corrent
no ya pòr á ningun mal;
be sabia este Mosiur
que esta es la dificultat,
per això esté llibret
el faria colocar
en totes les cagadores
en unes lletres ben grans
pera que tots l'estudiaren
y veren la utilitat
y lo saludable que es
y el profit que á tots nos fa
la mèrda y la cagadora
y el cagar corrent y clar,
y nó anarem fent la mona
y posanse la má al nas;
no mes que oixquen un pet
ó si de mèrda ohuen parlar,
escupint, la cara fent
com si volien llansar,
y dosentes mil monades;
y li encaixen un descarat,
cochino, poca criansa,
al primer que ose parlar
ó nomenarlos la mèrda,
com si per ventura acás
no cagaren ells també;
pero entre estos elegants,
en estos del grande tono,
que mols no pòden menchar
todo lo dicen muy fino,
així es que vostés vorán
que cada ú li diu son nom
á cagadora y cagar.
Els uns li diuen la Y grièga,
l'atre li diu la escusada,
l'atre el forat del correu,
l'atre li diu la pribada,
el almodí, la barsella,
la colmena y el despach,
el depòsit, el comú, seguereta,
garita, la casa gran,

digué de contado,
 «De les polles, sopada y guisado
 y tot lo demés,
 deü lliuretes pagarán vostés
 del gasto que han fet:»
 y el llaurador feu seña de colpet,
 com era gran pillo:
 allí tots de contado al bolsillo
 tiraren la má,
 y el llaurador al instant s'alsá,
 dient, «Caballers,
 pòc á pòc, espérense vostés,
 que ha de pagar yo,
 y ningú tinga que fer acció
 de traure dinés;
 asó ara els ho dic yo á vostés.»
 El ú respongué,
 «no, señor, porque yo pagaré.»
 Una gran borina
 se mogué per el que pagaria,
 L'ama apasiguaba
 y el llaurador d'este mòdo parlaba:
 «Ya eu tinc yo pensat,
 Es qu'e un mocador ben enrollat
 li tapem á l'ama
 els dos ulls y vacha per la sala,
 y al primer que agarre
 aquell sòles tot el diner pague.»
 tots en asò convenen,
 y al ama tapen:
 les cadires arrimen
 y en mich la planten:
 digueren, «ya pòt»
 y ells l'ascula pillen pòc á pòc

en gran alegría,
 y el llaurador del amo
 es despedia
 sense detensió,
 y aixina com chiren el cantó
 de la Bolsería,
 cada uno pegá per sa guia,
 y al pònt de la Mar
 es tornaren els sèt á achuntar,
 y en mich la Alameda
 ells se rien de la bodegonera,
 y cuant sen anaren
 al llaurador les gracias
 tots li donaren.
 Per dalt se quedá l'ama
 pal pant les parets
 y saltant les cadires,
 taules y bufets:
 la chent no trobaba,
 y en asò son marit que puchaba,
 cuant dalt estigué,
 se pará y la miraba de plé;
 ella posá oído
 pera vore si sentia ruido,
 y com escoltá,
 es tirá y al marit agarrá:
 diu, «pague vosté»
 y en asò son marit respongué,
 «y bé tens raó
 que qui ho pagará tot seré yo.»
 La va destapar;
 sense ducte la va consolar:
 y en asò el poeta
 arremata y dona fi á la lletra.

Bonaire, 58-bid

CHISTE GRASIOS DEL BODEGONER,

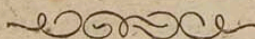
ahon esplica el chasco que li donaren sis estudiants y un llaurador á la muller del bodegoner tenint una gran menchada sinse cap de diner.

Tot el mon pòse orella
y atent m'escolte,
que de la estudiantina
es lo que conte.
Fon que en lo mercat
s'achuntaren un dia de porrat
dos medisinants
y atres quatre que eren estudiants
de filosofia,
y volgueren per una porfia
menchar de baldraga:
cada uno sa idea donaba,
y fon la millor
la que al ultim doná un llaurador
que en ells s'achuntaba,
y digué que per son conte anaba
tota la fartera
sense traure un diner de la pera.
Li digueren, tú asòles
serás aplaudit
si nos òmplis la pancha
en este convit.
El llaurador digué,
«Hau de fer lo que yo vos diré:»
En ell sen anaren,
tots los sèt á la fonda aplegaren:
el llaurador digué,
«Señor amo, guisará vosté
pera sèt un diner,

que á les dotse habem de tornar:
no es pare en gastar
que yo soc el que hua de pagar,
y nó siga mal,
allá vá un dobló de señal.
El amo que va vore
chent tan cumplida,
els digué, vacha y tornen
en ser mich dia.
No volgué señal
al vore chent tan lliberal:
mes ells sen anaren
y á les dotse de allí no faltaren.
L'amo els va puchar
á un cuarto y allí els va deixar
en taula sentats,
y allí els plats puchaben á grapats
de arròs, sopa y olla
y estofado y també pepitòria,
cabrit y sopada
y una polla per barba bolaba,
postres y bon vi,
y en asò el diner doná fi.
Criden á l'ama, y luego
ella va puchar:
Li digueren, «Señora,
anem á contar
cuánt es lo gastat,
y teninto ella ben decorat

digué de contado,
 «De les polles, sopada y guisado
 y tot lo deniés,
 dèu lliuretes pagarán vostés
 del gasto que han fet:»
 y el llaurador feu seña de colpet,
 com era gran pillo:
 alli tots de contado al bolsillo
 tiraren la má,
 y el llaurador al instant s'alsá,
 dient, «Caballers,
 pòc á pòc, espérense vostés,
 que ha de pagar yo,
 y ningú tinga que fer acció
 de traure dinés;
 asó ara els ho dic yo á vostés.»
 El ú respongué,
 «no, señor, perque yo pagaré.»
 Una gran borina
 se mogué per el que pagaria,
 L'ama apasiguaba
 y el llaurador d'este mòdo parlaba:
 «Ya eu tinc yo pensat,
 Es qu'e un mocador ben enrollat
 li tapem á l'ama
 els dos ulls y vacha per la sala,
 y al primer que agarre
 aquell sòles tot el diner pague.»
 tots en asò convenen,
 y al ama tapen:
 les cadires arrimen
 y en mich la planten:
 digueren, «ya pòt»
 y ells l'ascula pillen pòc á pòc

en gran alegría,
 y el llaurador del amo
 es despedia
 sense detensió,
 y aixina com chiren el cantó
 de la Bolsería,
 cada uno pegá per sa guia,
 y al pònt de la Mar
 es tornaren els sèt á achuntar,
 y en mich la Alameda
 ells se rien de la bodegonera,
 y cuant sen anaren
 al llaurador les gracias
 tots li donaren.
 Per dalt se quedá l'ama
 palpant les parets
 y saltant les cadires,
 taules y bufets:
 la chent no trobaba,
 y en asò son marit que puchaba,
 cuant dalt estigué,
 se pará y la miraba de plé;
 ella posá oído
 pera vore si sentia ruido,
 y com escoltá,
 es tirá y al marit agarrá:
 diu, «pague vosté»
 y en asò son marit respongué,
 «y bé tens raó
 que qui ho pagaré tot seré yo.»
 La va destapar;
 sense ducte la va consolar:
 y en asò el poeta
 arremata y dona fi á la lletra.

Bonave, 58-bid